

Dawn Bowden AS/MS
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mr Roger Lewis
Llywydd - Amgueddfa Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NP

22 Rhagfyr 2021

Annwyl Roger,

Llythyr Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth ar gyfer Amgueddfa Cymru

Hoffwn ddiolch i Amgueddfa Cymru am y gwaith pwysig y mae wedi'i wneud wrth ymateb i bandemig Covid-19. Mae'r cyrff a noddir yn fy mhortffolio wedi dangos arweinyddiaeth, hyblygrwydd a gwydnwch yn ystod amgylchiadau heriol. Rhaid inni symud yn awr i sicrhau bod buddsoddiad Llywodraeth Cymru yn cefnogi adferiad ein sectorau, ein pobl a Chymru gyfan. Mae cyfle i ni geisio'r dysgu cadarnhaol o Covid-19, a chynnal y momentwm a gyflawnwyd ar y mynediad gwell i ddiwylliant drwy ddigido a digwyddiadau digidol.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn amlinellu blaenoriaethau'r Llywodraeth a'i hymrwymadau i bobl Cymru. Yn gyfnewid am y cyllid cymorth grant y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddarparu, gofynnaf i Amgueddfa Cymru ystyried sut y gall gyflawni ei hamcanion mewn ffordd sy'n gyson â gwerthoedd Llywodraeth Cymru.

Dylai ein nodau a rennir gynnwys:

- Datgarboneiddio;
- Mynd i'r afael â phob anghydraddoldeb a sicrhau Cymru wrth-hiliol;
- Gwella mynediad a chyfranogiad i bawb;
- Hyrwyddo lechyd a Llesiant;
- Creu cyfleoedd i bobl ifanc; a
- Chyflwyno delwedd bwerus a chadarnhaol o Gymru i'r byd.

Yn Atodiad A, rwyf wedi amlinellu'r meysydd lle rwy'n teimlo y gall Amgueddfa Cymru gyfrannu at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae'r cyd-destun strategol presennol ar gyfer gwaith cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru i'w gweld yn Atodiad B.

Mae gweithio mewn partneriaeth yn bwysig er mwyn cyflawni ein nodau o ehangu mynediad, cyfranogiad ac ymgysylltu. Yr wyf yn argyhoeddedig y gallai'r cyrff a noddir o fewn fy mhortffolio gyflawni cymaint mwy drwy gydweithio, ac fe'ch anogaf i gydweithio fel arweinwyr diwylliannol i wneud y mwyaf o'ch effaith.

Hoffwn eich atgoffa o'ch dyletswydd gyfreithiol o dan [Fesur Plant a Theuluoedd \(Cymru\) 2010](#). O dan Ran 1, mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i chi gyhoeddi amcanion tlodi plant fel rhan o strategaeth ar gyfer cyfrannu at ddileu tlodi plant yng Nghymru. Hoffwn ichi feddwl am gamau gweithredu sy'n cefnogi lles plant a phobl ifanc sy'n byw mewn tlodi, a'ch annog i ystyried cyfleoedd i gyflawni eich rhwymedigaethau cyfreithiol o dan y ddyletswydd o fewn eich prosesau sefydliadol presennol.

Bydd Amgueddfa Cymru yn bartner cyflawni allweddol ar gyfer nifer o ymrwymïadau'r Rhaglen Lywodraeth, gan gynnwys Amgueddfa Gogledd Cymru, Amgueddfa Bêldroed Cymru, a datblygu a sefydlu'r Oriol Gelf Gyfoes Genedlaethol. Edrychaf ymlaen at gael eich cefnogaeth a'ch arbenigedd gwerthfawr wrth fwrw ymlaen â'r ymrwymïadau hyn.

Dylech barhau i gyflawni cyfrifoldebau statudol Amgueddfa Cymru fel y nodir yn ei Siarter Frenhinol, a bodloni safonau proffesiynol mewn ffordd sy'n dangos bod y sefydliad yn gofalu am ein casgliad cenedlaethol yn effeithiol. Mae'n bwysig eich bod yn cynnal Achrediad Amgueddfeydd, ac yn parhau i weithio tuag at ennill Achrediad Gwasanaeth Archifau. Rwy'n disgwyl i Amgueddfa Cymru weithio i safonau proffesiynol i gynnal a chadw'r cynnwys digidol a gedwir yn y casgliadau drwy seilwaith cadwraeth ddigidol cadarn, fel bod yr wybodaeth yn parhau i fod yn ddibynadwy, yn awdurdodol ac yn ddilys dros amser.

Bydd cynnal sefydlogrwydd ariannol Amgueddfa Cymru yn parhau i fod yn ddisgwyliad sylfaenol.

Gwn fod Amgueddfa Cymru wedi cynnig cefnogaeth ac arweiniad gwerthfawr i'r sector amgueddfeydd lleol yng Nghymru, a hoffwn weld Amgueddfa Cymru yn awr yn mabwysiadu dull cydweithredol o weithio gydag amgueddfeydd lleol. Mae gweithio gyda'r sector lleol, gyda chyrrff a noddir gan Lywodraeth Cymru, a chyda phartneriaid allweddol eraill, yn bwysig o ran cyflawni ein nod o ehangu mynediad, cyfranogiad ac ymgysylltu.

Yn unol â'r Ddogfen Fframwaith, sy'n sail i'r berthynas rhwng Amgueddfa Cymru a Llywodraeth Cymru, dylech symud yn awr i adolygu eich cynlluniau busnes, gan ddangos sut y byddwch yn cyflawni yn erbyn y meysydd a amlinellir yn y llythyr hwn a'i atodiadau.

Mae eich statws elusennol a Siarter Frenhinol a'r angen i Amgueddfa Cymru weithredu'n annibynnol o ddydd i ddydd yn glir, a'm bwriad yw y bydd ein perthynas yn parhau i fod yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch ar y cyd, ac ar gyfathrebu agored a gonest.

Ni ddylai Amgueddfa Cymru adlewyrchu'r Gymru gyfoes yn unig ond bod wrth wraidd hynny. Mae llawer i'w wneud, ond yr wyf yn argyhoeddedig y gall fy mhortffolio wneud gwahaniaeth cadarnhaol a pharhaol i fywydau pobl. Edrychaf ymlaen at weithio gyda chi i gyflawni hyn.

Yn gywir,

Dawn Bowden AS

Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip

cc David Anderson, Cyfarwyddwr Cyffredinol Amgueddfa Cymru

ATODIAD A: Y Prif Amcanion y bydd angen eu cyflawni

Ar gyfer pob un o'r prif gyflawniadau hyn, bydd fy swyddogion yn gweithio gyda chi i benderfynu, a chytuno ar ddangosyddion perfformiad priodol cyn y flwyddyn ariannol 2022-23. Dylid adrodd ar y dangosyddion perfformiad hyn bob chwarter, fel rhan o'r trefniadau monitro rheolaidd, a thrwy gydol y tymor hwn o Lywodraeth.

1. Darparu gofal iechyd effeithiol, o ansawdd uchel a chynaliadwy

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn pwysleisio gwella'r ddarpariaeth iechyd meddwl ac mae'n canolbwyntio ar atal, cefnogi pobl i fyw bywydau iach, mynd i'r afael â stigma ym maes iechyd meddwl, a chyflwyno fframwaith Cymru gyfan i gyflwyno presgripsiynu cymdeithasol fel ffordd o fynd i'r afael ag unigrwydd.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Gweithredu ffyrdd o gefnogi iechyd meddwl da ar draws y sefydliad, gan sicrhau nad oes stigma ynghlwm wrth faterion iechyd meddwl
- Sicrhau bod y gweithlu wedi'i hyfforddi'n briodol i gefnogi'r rhai sy'n dioddef o broblemau iechyd meddwl
- Ymgysylltu â'r gwaith o ddatblygu'r fframwaith arfaethedig ar gyfer Cymru gyfan ar gyfer presgripsiynu cymdeithasol, ac, yn benodol, gweithio i nodi meysydd lle gallai'r Amgueddfa gefnogi rhagnodi cymdeithasol i fynd i'r afael ag unigrwydd a chefnogi lles.

2. Diogelu, ail-adeiladu a datblygu ein gwasanaethau ar gyfer pobl sy'n agored i niwed

Mae ffocws y Rhaglen Lywodraethu yn y maes hwn yn ymwneud â gwasanaethau gofal integredig, gan gefnogi dinasyddion sy'n agored i niwed, gan gynnwys plant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n wynebu'r heriau mwyaf. Credaf y dylai ein cyrff a noddir helpu pobl Cymru i fyw bywydau ystyrion, a dylech ystyried sut y gallwch wella eich cefnogaeth i bobl mewn grwpiau agored i niwed a / neu ddifreintiedig.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Sicrhau y gall yr ystod ehangaf o grwpiau sy'n agored i niwed ymgysylltu â diwylliant ac nad ydynt yn cael eu heithrio rhag cymryd rhan. Dylai hyn gynnwys nodi a darparu cyfleoedd penodol sy'n galluogi pobl mewn grwpiau agored i niwed neu ddifreintiedig a'r rhai mewn cymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol i elwa ar ddiwylliant;
- Bod yn rhagweithiol ynghylch sicrhau bod y sefydliad yn cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fod yn genedl sy'n ystyriol o oedran;
- Ystyried y cyfleoedd rydych chi'n eu cynnig ar hyn o bryd i blant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal a sut y gellid eu gwella;
- Adolygwch eich cefnogaeth bresennol i'r gymuned B / byddar ac i'r rhai sy'n byw gydag anabledau eraill, gan gynnwys anabledau cudd, a gweithio tuag at wella'r gwasanaethau hyn yn barhaus.

3. Adeiladu economi yn seiliedig ar egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol

Gan gyd-fynd â chryfhau ein Contract Economaidd, mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ceisio sicrhau ffocws o'r newydd ar bobl ifanc drwy Warant Pobl Ifanc. Mae partneriaeth gymdeithasol, swyddi cynaliadwy, hyrwyddwyr cyflogaeth pobl anabl, a chefnogi cadwyni cyflenwi lleol yn elfennau allweddol o'r ymrwymiad hwn.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Darparu ystod newydd neu well o opsiynau i gefnogi pobl ifanc Cymru i gael gwaith – gallai'r rhain gynnwys prentisiaethau, hyfforddiant, profiad gwaith a rhaglenni mentora a dylent gyd-fynd â'r Warant Person Ifanc;
- Defnyddio'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Gweithio tuag at darged o 30% o leiaf ar gyfer gweithio gartref, yn seiliedig ar ddull cyfunol sy'n deg;
- Datblygu a chryfhau eich prosesau caffael presennol i helpu i gefnogi cadwyni cyflenwi lleol;
- Ceisio cynyddu ei gynaliadwyedd ariannol, wedi'i gefnogi gan weithgarwch cynhyrchu incwm priodol;
- Adeiladu a chryfhau partneriaethau lleol, rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol er budd Amgueddfa Cymru, economi Cymru a phobl Cymru.

4. Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth i ni wneud y cynnydd mwyaf tuag at ddatgarboneiddio

Mae gan ein Rhaglen Lywodraethu bwyslais ar dwf cynaliadwy, ac ar seilwaith digidol, economaidd a thrafnidiaeth newydd a all helpu i ail-ysgogi ein cymunedau.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i sicrhau economi ddi-garbon drwy weithio i fod yn garbon niwtral erbyn 2030;
- Cefnogi targed Llywodraeth Cymru o 45% o deithiau yn cael eu gwneud drwy ddulliau cynaliadwy erbyn 2040;
- Adolygwch eich gweithgarwch digidol cyfredol ar ôl i ymgysylltu digidol gyflymu'n ddiweddar yn ystod Covid-19. Dylech nodi a mynd i'r afael â meysydd o wendid, chwilio am enghreifftiau o arfer gorau o fewn eich sefydliad eich hun a chan eraill, a cheisio adeiladu ar lwyddiannau 2020-21.

5. Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn

Mae Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio ar drawsnewid gwyrdd fel rhan o'n huchelgais i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Canolbwyntio ar leihau gwastraff ar draws y sefydliad cyfan a gweithio i gyflawni targedau dim gwastraff a thuag at ddiddymu'r defnydd o blastigau untro mwy cyffredin;

- Caffael cynhyrchion carbon isel;
- Sefydlu hyrwyddwyr gwyrdd yn y gweithle;
- Sicrhau bod effaith bioamrywiaeth yn cael ei hystyried yn briodol fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau;
- Gweithio gyda chyrrff fel WRAP Cymru a'r Ymddiriedolaeth Garbon i lywio penderfyniadau polisi.

6. Parhau â'n rhaglen hirdymor o ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a bod safonau'n codi

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc, eu teuluoedd a'r gweithlu addysg i sicrhau'r canlyniadau gorau i ddysgwyr, yn enwedig y rhai sydd fwyaf agored i niwed.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Ystyried sut y gallai diwygio'r diwrnod ysgol a'r flwyddyn ysgol effeithio ar ei wasanaethau addysg;
- Adeiladu ar eich cysylltiad llwyddiannus â'r Haf o Hwyl yn 2021 drwy ystyried sut y gallech gefnogi rhaglen cyfoethogi gwyliau ysgol;
- Cefnogi'r cwricwlwm newydd yng Nghymru;
- Datblygu rhaglenni sgiliau a chyflogadwyedd sy'n canolbwyntio ar y dyfodol, gan annog pobl ifanc i'r sector;
- Sefydlu cyfleoedd prentisiaeth a gwirfoddoli i gefnogi a datblygu gweithlu'r genhedlaeth nesaf;
- Cynnal eich statws IRO a gweithio i ddenu cyllid ymchwil mewn partneriaeth â sefydliadau addysg uwch.

7. Dathlu amrywiaeth a symud i ddileu anghydraddoldeb o bob math

Rhaid inni weithio gyda'n gilydd i sicrhau newid cadarnhaol, gan gydnabod ein dynoliaeth gyffredin wrth ddathlu amrywiaeth a gwahaniaeth.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Ystyried sut mae llywodraethu'r Amgueddfa yn cefnogi egwyddorion ['Adlewyrchu Cymru wrth Redeg Cymru'](#) a symud i fynd i'r afael ar frys ag unrhyw feysydd y mae angen gweithredu arnynt – rhaid i hyn gynnwys gwella amrywiaeth yn y gweithlu ac ar lefel Bwrdd;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol, gan ystyried sut y bydd Amgueddfa Cymru yn cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni Cymru wrth-hiliol;
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu LGBTQ;
- Mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru, datblygu a chyflwyno Cynllun Gweithredu gan fwrw ymlaen ag argymhellion priodol a wnaed yn y tri adroddiad ehangu ymgysylltu a gyhoeddwyd ym mis Awst 2021. Dylid gwneud y gwaith hwn ar y cyd â chymunedau.
- Mynd i'r afael ag unrhyw fylchau cyflog sy'n weddill yn seiliedig ar ryw, cyfeiriadedd rhywiol, ethnigrwydd, anabledd, a mathau eraill o wahaniaethu a

allai fodoli yn eich sefydliadau, a mynd i'r afael ar frys ag unrhyw wahaniaethau cyflog parhaus;

- Sicrhau bod hanesion a diwylliannau ein cymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn cael eu cynrychioli'n briodol gan Amgueddfa Cymru a'i phartneriaid cyflawni;
- Parhau i gryfhau partneriaethau gyda sefydliadau gwirfoddol ar draws ystod eich cyfrifoldebau;
- Gweithio gyda'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwlch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Datblygu hyrwyddwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth sy'n cwmpasu'r holl nodweddion gwarchoddedig;
- Gwella ymgysylltiad yr Amgueddfa â chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol.

8. Gwthio ymlaen tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi ein diwydiannau twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu

Mae cyrff a noddir gan gelfyddydau, diwylliant a chwaraeon Llywodraeth Cymru yn bartneriaid allweddol o ran ehangu mynediad i'n treftadaeth, harneisio creadigrwydd, a datblygu gallu pobl Cymru ym maes chwaraeon. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i sicrhau bod gennych y cymorth sydd ei angen arnoch i gynnal eich lle priodol ar lwyfan y byd, ac mae eich rôl wrth gyflwyno Cymru i'r byd yr un mor bwysig. Rydych hefyd yn bartner allweddol wrth gefnogi ein hymrwymiad i sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru, ddatblygu a sefydlu'r Oriol Gelf Gyfoes Genedlaethol;
- Cydweithio ag Amgueddfa Wrecsam i gefnogi datblygiad Amgueddfa Bêl-droed Cymru;
- Datblygu Amgueddfa Gogledd Cymru ar safle Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis, gydag ymgynghoriad llawn mewn perthynas ag effaith y datblygiad ar amgueddfeydd lleol ar draws gogledd Cymru;
- Datblygu arlwy twristiaeth ddiwylliannol Cymru ar safleoedd yr Amgueddfa, gan sicrhau profiadau ymwelwyr effeithiol mewn mannau cyhoeddus deniadol;
- Sicrhau bod yr Amgueddfa yn gyrchfan i ymwelwyr sy'n ystyriol o deuluoedd;
- Sicrhau bod yr Amgueddfa'n darparu rhaglen addysg gynhwysfawr a ddwyieithog;
- Ymateb i strategaeth Cymraeg 2050 drwy barhau i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, y defnydd o'r Gymraeg, a thrwy greu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu;
- Gweithio mewn partneriaeth â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol;
- Datblygu cynllun hirdymor ar gyfer gofalu am adeiladau a chasgliadau eiconig yr Amgueddfa a'u cynnal, gan gynnwys cynllun strategol ar gyfer cyfleusterau storio priodol i gasgliadau cynyddol yr Amgueddfa.
- Cefnogi datblygu a gweithredu strategaeth ddiwylliant newydd i Gymru.

9. Gwneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi yn lleoedd hyd yn oed gwell i fyw a gweithio ynddynt

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i gefnogi ein partneriaid mewn llywodraeth leol, ac, mewn perthynas â'm cyfrifoldebau portffolio, mae'n tynnu sylw at sut y mae Llywodraeth Cymru am sicrhau y gall cymunedau ffynnu fel canolfannau cyfnewid cymdeithasol, hamdden, chwaraeon a diwylliant.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Gwella ymwybyddiaeth o'r casgliad cenedlaethol, mynediad ato ac ymgysylltu ag ef drwy gynllun benthyca cynhwysfawr i orielau, amgueddfeydd a chymunedau ledled Cymru;
- Gweithio gyda thîm amgueddfeydd yr is-adran Diwylliant a Chwaraeon a Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Oriolau Celf Cymru i ddatblygu strategaeth ar gyfer gweithio gyda'r sector amgueddfeydd lleol, gan gwmpasu rhannu arfer da ar y cyd, datblygu sgiliau, mynediad i'r casgliad cenedlaethol ac at arbenigedd Amgueddfa Cymru, a chydweithio ar bartneriaethau cydweithredol a chymunedol;
- Parhau i ddatblygu rhaglen wirfoddolwyr yr Amgueddfa, gan gynnwys gwirfoddoli digidol.

10. Arwain Cymru mewn sgwrs ddinesig genedlaethol am ein dyfodol cyfansoddiadol, a rhoi'r presenoldeb cryfaf posibl i'n gwlad ar lwyfan y byd

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn tynnu sylw at bwysigrwydd perthnasoedd byd-eang Cymru, o ddatlu gwahanol ddiwylliannau a chroesawu rhyngwladoldeb.

Mae gan Amgueddfa Cymru rôl bwysig i'w chwarae wrth gyflwyno Cymru i'r byd.

Hoffwn i Amgueddfa Cymru:

- Datblygu partneriaethau diwylliannol ac ymchwil rhyngwladol sy'n dod â budd i Gymru, annog ymgysylltu â hanesion amrywiol, a gwella proffil rhyngwladol Cymru;
- Ystyried cyfleoedd ar gyfer rhaglenni cyfnewid dysgu;
- Sicrhau'r defnydd gorau o dechnoleg ddigidol, digideiddio a digwyddiadau digidol fel ffordd o alluogi ymgysylltu ledled y byd â diwylliant Cymru;
- Ymgysylltu â'r diaspora Cymreig.

ATODIAD B: Y Cyd-destun Strategol

Blaenoriaethau, Amcanion ac Ymrwymadau Strategol Eraill

Yn ogystal â'r hyn y gellir ei gyflawni yn Atodiad A, gallai gwaith Amgueddfa Cymru hefyd chwarae rhan bwysig wrth gyfrannu at flaenoriaethau polisi eraill Llywodraeth Cymru a'u cyflawni yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau cyffredin yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor hwn o Lywodraeth.

Cymru Wyrddach

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a natur. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei hymrwymiad i gyflawni allyriadau sero net erbyn 2050 ac mae wedi cyhoeddi ei chynllun Sero Net Cymru Gyfan: [Gweithio Gyda'n Gilydd i Gyrraedd Sero Net](#) (2021-2025). Ein huchelgais yw y bydd y sector cyhoeddus yn garbon niwtral erbyn 2030, gan arwain y ffordd o ran darparu Cymru Sero Net. Er mwyn cefnogi'r gwaith hwn, rydym wedi cyhoeddi [Canllaw Adrodd Sero Net y Sector Cyhoeddus](#) a bydd map Llwybr y Sector Cyhoeddus yn darparu fframwaith clir ar gyfer sut y bydd y sector yn cyflawni sero net erbyn 2030.

Yn ogystal â lleihau allyriadau, mae angen i ni hefyd feithrin gwydnwch i effeithiau newid yn yr hinsawdd er mwyn sicrhau y gallwn barhau i ddarparu ein gwasanaethau cyhoeddus allweddol. Cyhoeddodd y Pwyllgor Newid yn yr Hinsawdd ei drydydd Aseiad Risg newid yn yr Hinsawdd ar gyfer y DU, sy'n tynnu sylw at amrywiaeth o risgiau a chyfleoedd i'r amgylchedd, cymunedau a busnesau sy'n deillio o hinsawdd sy'n newid. Rhaid i Sector Cyhoeddus Cymru ddangos ei fod wedi deall ac ystyried y risgiau a'r chyfleoedd wrth ddarparu ei wasanaethau.

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ['Y Tu Hwnt i Ailgylchu – strategaeth i wireddu'r economi gylchol yng Nghymru'](#), sy'n amlinellu ein nodau i fod yn ddiwastraff erbyn 2050 ac ar gyfer gwneud defnyddio adnoddau'n effeithlon yn rhan o ddiwylliant Cymru. Mae symud i economi gylchol yn hanfodol er mwyn cyflawni camau amgylcheddol allweddol.

Cymru Decach

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn dangos sut yr ydym yn bwriadu sicrhau'r tegwch mwyaf posibl i bawb a dileu anghydraddoldeb ar bob lefel o gymdeithas. Mae'n edrych ar sut y byddwn yn mynd i'r afael ag achosion systemig anghydraddoldeb o bob math.

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, byddwn yn cyhoeddi Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol (REAP) newydd i Gymru, a chynllun gweithredu ar gyfer hyrwyddo cydraddoldeb LGBTQ+ yng Nghymru. Dylid darllen y cynlluniau gweithredu hyn ochr yn ochr â'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Ein Cynllun Cydraddoldeb Rhywiol a'n Fframwaith Gweithredu ar Anabledd. Fe'u cynlluniwyd i sicrhau newid parhaus yn y

tymor byr, canolog a hir, a rhaid i'n cyrff a noddir ddangos ymateb clir a rhagweithiol i gyflawni'r amcanion a nodir yn y cynlluniau hyn.

Rydym eisoes wedi cynnal archwiliad o wasanaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y gymuned B/byddar ac mae'r Rhaglen Lywodraethu hefyd yn ymrwmo i gymryd camau i gefnogi pobl anabl. Mae llawer i'w wneud o hyd i'w galluogi i ymgysylltu â diwylliant a rhaid i hyn fod yn flaenoriaeth.

Rydym wedi ymrwmo i estyn allan at grwpiau agored i niwed Cymru ac ymgysylltu â hwy, gan sicrhau bod Cymru'n genedl sy'n ystyriol o oedran, ac na ddylai tlodi, anfantais gymdeithasol, afiechyd ac anabledd fod yn rhwystr rhag cymryd rhan. Dylai cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru adolygu eu gwaith gyda'r grwpiau hyn yn gyson a dylent fod yn enghreifftiau o arfer da o ran ehangu mynediad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol.

Cymru Iachach

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod diwylliant, y celfyddydau a chwaraeon yn cynnig ffordd o wella iechyd a lles cenedl. Felly, rhaid i gyfranogiad barhau i fod yn faes ffocws. Hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn ymgysylltu â rhanddeiliaid newydd ac amrywiol, gan weithio gyda chynulleidfaoedd a chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol, a mynd ati i fynegi'r cysylltiad rhwng eich gwaith a iechyd a lles pobl Cymru.

Strategaethau eraill a deddfwriaeth bresennol

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau a rennir yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor newydd hwn o lywodraeth.

Mae ein **Cynllun Gweithredu Economaidd** yn seiliedig ar yr egwyddor o fuddsoddi cyhoeddus gyda phwrpas cymdeithasol. Yn ganolog i'r Cynllun mae'r Contract Economaidd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r rhai sy'n cael buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru ddangos twf cynhwysol, gwaith teg, hybu iechyd (gyda phwyslais arbennig ar iechyd meddwl), sgiliau a dysgu yn y gweithle, a chynnydd o ran lleihau ôl troed carbon.

Mae ein hymrwymiad i waith teg a chynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol yn cynnwys cyflawni gwarant y person ifanc ac addewid o greu 125,000 o brentisiaethau pob oed. Disgwyliaf ichi chwilio am gyfleoedd i gyfrannu at y Warrant i Bobl Ifanc a'n nod o ddarparu 125,000 o brentisiaethau drwy gydol tymor y llywodraeth.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i gryfhau'r Contract Economaidd hwn a byddwn yn parhau i fonitro eich cynnydd o ran cyflawni yn erbyn pileri'r cynllun hwn.

Nod ein **Contract Diwylliannol yw sicrhau bod gan gyllid cyhoeddus ar gyfer diwylliant a** chreadigrwydd ddibenion cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd. Wrth wraidd y Contract Diwylliannol mae pedwar ymrwymiad gan gynnwys gwella

amrywiaeth byrddau, gweithlu a rhaglenni gwaith sefydliadau ochr yn ochr â chyfleoedd cynyddol i artistiaid unigol a gweithwyr llawrydd creadigol.

Mae [Strategaeth Rhyngwladol](#) Llywodraeth Cymru yn amlinellu tri uchelgais blaenoriaeth, ein partneriaethau presennol a'n perthnasoedd rhyngwladol â blaenoriaeth. Dylai cyrff a noddir gan Ddiwylliant, y Celfyddydau a Chwaraeon weithio'n agos gyda Thîm Cysylltiadau Rhyngwladol Llywodraeth Cymru yn ystod y tymor hwn o lywodraeth i arwain a chyfrannu at ymgyrchoedd, rhaglenni a phrosiectau sy'n helpu Cymru i sefyll allan ar lwyfan y byd.

Dylai gweithio gyda'r diaspora Cymreig a chyda partneriaid rhyngwladol wedi'u targedu er budd economaidd, diwylliannol a chymdeithasol cyffredin gael eu hadlewyrchu yn eich cynlluniau strategol a gweithredol.

Mae Amgueddfa Cymru yn bartner pwysig o ran twristiaeth yng Nghymru. Mae datblygu'r cynnig twristiaeth diwylliannol yn parhau i fod yn flaenoriaeth a dylid adlewyrchu '[Croeso i Gymru – Blaenoriaethau ar gyfer yr economi ymwelwyr 2020-2025](#)' yn eich cynllunio busnes, ac fe'ch anogaf i greu a chynnal cysylltiadau cryf â thîm datblygu twristiaeth Llywodraeth Cymru wrth hyrwyddo'r maes gwaith hwn.

Yr Iaith Gymraeg

Mae [strategaeth Gymraeg 2050](#) yn parhau i fod yn faes ffocws yn ein hymdrechion i gyrraedd y nod llesiant o gael iaith Gymraeg ffyniannus, ac o gyrraedd miliwn o siaradwyr Gymraeg erbyn 2050. Rwy'n disgwyl i'r Gymraeg gael ei gwreiddio'n drwyadl ym mhopeth a wnewch, gan ddathlu dwyieithrwydd a galluogi pobl Cymru i ddefnyddio'r iaith fel rhan o'u bywydau bob dydd. Bydd canlyniadau Cyfrifiad 2021 yn hysbys yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, a byddwn yn diweddarau rhaglen waith Gymraeg 2050 ar gyfer y strategaeth, ond bydd y tair prif thema yn parhau – cynyddu nifer y siaradwyr Gymraeg, cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu.

Strategaeth ddiwylliannol

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth byddwn yn creu ac yn cyhoeddi strategaeth ddiwylliannol newydd i Gymru a fydd yn diffinio ein blaenoriaethau diwylliannol ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Fel partneriaid allweddol, hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu'r strategaeth newydd ac, ar ôl ei gyhoeddi, dylai'r strategaeth fod yn sail i lawer o'ch gweithgarwch cynllunio a gweithredol hirdymor.

Bydd Strategaeth Buddsoddi yn Seilwaith Cymru newydd hefyd yn cael ei datblygu yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, gan gysylltu penderfyniadau ar fuddsoddi cyfalaf â chyflawni canlyniadau strategol allweddol. Disgwylir y bydd derbynwyr grantiau cyfalaf yn darparu tystiolaeth feintiol sy'n dangos sut mae'r buddsoddiad yn helpu i gyflawni'r canlyniadau hynny.

Strategaeth Ddigidol i Gymru

Mae'r Strategaeth Ddigidol yn ceisio trawsnewid gwasanaethau cyhoeddus yn wirioneddol ddigidol ac mae'n rhoi cyfle i gefnogi'r ffyrdd o weithio a ddisgrifir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Hoffwn ichi sicrhau bod eich holl wasanaethau ar gael ar-lein cyn belled ag y bo modd, ac y bydd pobl yn dewis defnyddio'r gwasanaethau hyn oherwydd eu bod wedi'u cynllunio'n dda ac yn hawdd eu defnyddio. Nodwch gyfleoedd i weithio gyda phartneriaid yn y sector treftadaeth ddiwylliannol ar fentrau digidol i hyrwyddo defnydd o'ch casgliadau a'ch adnoddau ac i hyrwyddo dysgu, addysg a mwynhad.